

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Bakalářská práce

ILUSTROVANÁ KNIHA

ZUZANA RENČOVÁ – DŽBÁNEK POHÁDEK

Renáta Žáková

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Oddělení výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Ilustrace a grafika – Mediální a didaktická ilustrace

Bakalářská práce

ILUSTROVANÁ KNIHA

ZUZANA RENČOVÁ – DŽBÁNEK POHÁDEK

Renáta Žáková

Vedoucí práce: Prof. akad. mal. Boris Jirků

Oddělení výtvarného umění

Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....
podpis autora

OBSAH

1. ÚVOD	1
1.1 Přesně definované téma	1
1.2 Důvod volby tématu	1
1.2.1 O Džbáňku pohádek	2
1.2.2 Zuzana Renčová.....	3
1.3 Přesně definovaný cíl práce	4
2. PROCES PŘÍPRAVY	5
2.1 Vyhledávání podkladů	6
2.2 Studování slováckého ornamentu	7
2.3 Hledání inspirace u ilustrátorů	8
2.4 Skicování a technika.....	9
2.5 Pastelky na černém papíře	10
2.6 Digitalizace textu knihy	10
3. PROCES TVORBY.....	12
3.1 Navrhování fixem.....	12
3.2 Celostránkové ilustrace	13
3.3 Předsádka.....	13
3.3.1 Jízda králů	14
4. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	16
4.1 Pastelky	16

5. POPIS DÍLA	18
5.1 Popis ilustrací	18
5.2 Typografická úprava textu	19
5.3 Přebal knihy	20
5.4 Tisk a vazba.....	21
6. DÍLO V KONTEXTU DANÉHO OBORU	22
6.1 Ztvárnění Džbánku pohádek.....	22
6.2 Jiří Šindler	22
6.3 Vlasta Švejdová	23
7. ZÁVĚR.....	25
7.1 Zhodnocení vlastního díla.....	25
7.2 Seznam použitých zdrojů.....	27
7.3 Resumé	29
7.4 Seznam příloh.....	31

1. Úvod

1.1 Přesně definované téma

Tématem mé bakalářské práce, kterou jsem si sama zvolila, je ilustrovaná kniha. Přesněji řečeno se jedná o knihu Džbánek pohádek od spisovatelky Zuzany Renčové.

Zvolený rozsah ilustrací má převyšovat dvacet kusů. Mělo by se jednat hlavně o celostránkové kresby zhruba ve formátu papíru A4, dále pak půlstránkové či drobnější kresby. Součástí mé práce by mělo být mimo jiné i vytvoření frontispisu, předsádek, obálky a přebalu knihy. Z toho tedy vyplývá, že ilustrace budou zasazeny do knihy, kterou po grafické i typografické stránce upravím. Tudíž bude výstupem mé bakalářské práce kompletně zpracovaný a svázaný výtisk knihy.

1.2 Důvod volby tématu

Bakalářská práce je pro mě něco, čím bych měla završit tříleté studium a prokázat, zda jsem se něco naučila. Je to dlouhodobá práce, a aby mě to i bavilo, musí se v tom zrodit nadšení po poznání, a dosažení vysněného cíle. Prvotním rozhodnutím pro mne bylo to, že chci něco nakreslit, jelikož kresba je mou oblíbenou formou tvorby.

Pak nastala otázka, co by to mělo být? Chtěla jsem, aby mi to téma bylo i něčím blízké samozřejmě. Nabízela se spousta nekonečných možností a z té spousty jsem nakonec zúžila výběr na dvě rozdílné věci. Váhala jsem mezi sérií kalendářů, kde bych měla neomezenou volnost své fantazie, a pak to byla ilustrace literární předlohy. Doposud jsem zatím nezkusila zilustrovat obsáhlou knihu se vším všudy. Proto jsem si chtěla vyzkoušet, čím vším si člověk projde, než zilustruje literární předlohu a dosáhne výsledného svazku knihy, který je následně

publikován. Uvědomovala jsem si, že to bude poněkud odlišné v tom, že nebudu omezená podmínkami zadavatele, ale to by vůbec nevadilo.

Jak jsem tak zvažovala ten správný výběr do čeho se spíše pustit, díky náhodě jsem narazila na knížku pohádek z mého dětství. Byla to knížka s názvem *Džbánek pohádek* od spisovatelky Zuzany Renčové¹.

Vzpomněla jsem si, jak jsem ty pohádky měla ráda a jak jsem se dokonce v té době pokoušela obkreslovat ilustrace, které v ní byly. Listovala jsem a pročítala si znova obsah náhodně vybraných pohádek. V tu chvíli se zrodila myšlenka a bylo to jasné. Pohádky byly natolik kouzelné, že se mi až protivily ilustrace, které se k nim vytvořily. To, že pro jejich sepsání bylo motivem Slovácko, jsem v obrázcích nějak vůbec neviděla. Rozhodla jsem se, že knížku přeilustruji a dodám jí správný nádech slováckého kraje. Díky tak rychlému a jasnému výběru knihy jsem předešla zdlouhavému váhání, hledání a rozmýšlení se co ilustrovat. Začala jsem se sice trochu bát, že mě přeci jen budou ovlivňovat veškeré tamější ilustrace, ale i přesto jsem ani chvíli nezaváhala a měla jsem velkou chuť vymyslet pohádkám obrázky vlastní.

Důvod, proč jsem si stanovila minimální počet dvaceti ilustrací, je proto, že kniha obsahuje 26 pohádek a každá z nich by si ilustrovat zasloužila. Některé jsou delší a tím pádem můžou mít ilustrace dvě, takže počet ilustrací se může zvýšit i třeba na třicet.

Stránka knihy bude zhruba ve formátu A4 proto, že pohádkovým knihám sluší větší velikost. Přejde mi to pak takové slavnostnější, velkolepější.

1.2.1 O Džbánu pohádek

Mnou vybraná kniha je svazek pohádek pro děti, napsaný na motivy lidových pohádek ze Slovácka, s využitím osobitosti slováckého

---

¹ RENČOVÁ, Zuzana. *Džbánek pohádek: Na motivy slováckých lid. pohádek*. 1. vyd. Brno: Blok, 1968. ISBN není.

folklóru. Některé pohádky jsou humorné, jiné naopak rozumné nebo obohacené o hororovou atmosféru.

Příležitostí k vyprávění takových pohádek bylo na Slovácku celá řada. Vyprávělo se při každé činnosti, která to jen trochu alespoň dovolovala. Také při poledním odpočinku, za zimních večerů ve vytopené místnosti při tzv. černé hodině, cestou do práce i při návratu zpět domů, při vyšívání nebo loupání kukuřice. Každopádně více pohádky vyprávěly ženy. Takové příběhy od pohádkářů stálo za to zaznamenat. A tak vyšlo v roce 1968 první vydání Džbánku pohádek.

Každá pohádka je něčím zajímavá. Pár z nich je veršovaných. Třeba například pohádka s názvem Co bylo v kolečkách nebo Háčky s ptáčky. Ve většině pohádek nehraje tu hlavní roli princezna či udatný princ na bujném koni bojující proti zlu o ruku krásné nevěsty. Hrdinové jsou spíše obyčejní lidé – stařečci, babičky, loupežníci, vdovy, dívky, chlapci, a když už se objevil někdo bohatý, nemuselo to zrovna znamenat, že musel být z královského rodu, jen byl majetný. V žádných pohádkách ale nesmí chybět nadpřirozenost a kouzelná moc, proto i tady vystupují čerti, andělé, mluvící zvířátka, vodník, čaroděj, nesmí také chybět kouzelné věci nebo sama smrtka. Děj je vždy srozumitelný a nijak komplikovaný. Chudí lidé díky své laskavosti a rozumu získají bohatství, zlo vždy nakonec prohrává, zakletí jsou vysvobození. Žádné pohádce nechybí šťastný konec, i když i princové stonají, až na pár výjimek jako je pohádka O pánovi, co chtěl ujet smrti, Může za to myška nebo Kouzelná košile.

1.2.2 Zuzana Renčová

Narodila se 22. února 1943 v Praze. Je básnířka, prozaička a spisovatelka, která je autorkou řady knih pro děti. Do literatury vstoupila v šedesátých letech pod svým dívčím jménem Renčová. Je dcerou

básníka, překladatele a dramatika Václava Renče (1911 – 1973). Má bratra Ivana Renče.

Své dětství prožila většinou v Kloboukách u Brna. V roce 1952 byla celá rodina kvůli odsouzení otce za velezradu vykázána. Počínaje rokem 1957 žila v Karlových Varech, poté krátkodobě na různých místech Prahy, kde v roce 1962 ukončila maturitou střední školu pro pracující. Pracovala jako dělnice a sanitářka. V roce 1965 se provdala za literárního teoretika dětské literatury Jaroslava Nováka a od té doby žije trvale v Brně. Od roku 1970 byla nucena publikovat pod občanským jménem Nováková.

Stále se věnuje literatuře a dokonce výtvarné tvorbě. Výsledky lze vidět v knihách, které si sama ilustrovala. Jsou to například *Mušle pohádek*², *Hrajeme si pohádky*³, *Jeden modrý den*⁴, atd. Jinak její knihy ilustrovala Vlasta Švejdrová, Milada Juračková, Helena Zmatlíková a jiní.

Publikovala i v novinách a časopisech jako jsou *Mateřídouška*, *Sluníčko*, *Host do domu*, *Červený květ*, *Dokořán*, *Tvář*, *Rovnost*, *Lidová demokracie*, *Zvonky*, *Literární noviny* či *List pro literaturu*.

Dále spolupracovala s Československým rozhlasem, pro který psala zejména pohádky.

Renčová si ve svém psaní vytvořila osobitý romantický básnický svět, v němž se prolíná pohádkovost s realitou. Díky svému talentu je jako předurčena k tvorbě pro děti a mládež, která i zahrnuje podstatnou část jejího díla. Prozaická tvorba určená menším dětem má vlídnou, až idylickou atmosféru harmonického domova a vzájemné důvěry mezi dětmi a rodiči. Když se více ponoříme mezi názvy děl, vyplývá z nich, že se především věnuje tvorbě pohádek inspirovaných českým folklórem, nebo evropskou i mimoevropskou ústní slovesností či pohádek zcela původních. Někdy své pohádky ozvláštňuje volně rytmičovaným veršem tak, jak je to vlastní jejímu básnickému rukopisu.

---

² RENČOVÁ, Zuzana. *Mušle pohádek*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1969. ISBN není.

³ RENČOVÁ, Zuzana. *Hrajeme si pohádky*. 1. vyd. Praha: Panton, 1969. ISBN není.

⁴ RENČOVÁ, Zuzana. *Jeden modrý den*. 1. vyd. Brno: Blok, 1965. ISBN není.

Spousta knih se dočkalo i několika vydání. Napsala již kolem 50 knih beletrie, čítanku⁵ pro druhou třídu a jiné. Mezi její beletrie patří třeba: Jeden modrý den, Světlo a ostatní, Svět jiných barev, Píseň o havraním křídle, Mušle pohádek, Dvanáct vysutých zahrad, Hrajeme si pohádky, Píseň hlasů fontán, Děvče s copánky, Chladná noční země, Páv se zlatým chvostem, Hvězdy v bílé hřívě, Granátová jablka, Rybí drahokamy, Hračky v zimě nespí, Čarodějná kniha, Černý bez v deštivé noci, Ovčí kůže, Kocour se svícnem, Strom plný papoušků, Píseň písní, Za pohádkou pohádka pro ušatá oslátka, Jak beránci zabloudili, Kouzelné zrcadlo, Zatoulané štěňátko, Příběhy a pohádky z malované zahrádky, Hejkálek ze starého lesa, Skřítek do bytu nepatří a další.

Autorku můžeme najít i pod pseudonymy J. Z. Svoboda, Ludmila Poláková a Maria Narratová⁶.

1.3 Přesně definovaný cíl práce

Mým hlavním cílem práce je vytvoření knihy pohádek, kterou si budeme už na první pohled spojovat se Slováckem. Mám v úmyslu do ilustrací vložit jeho atmosféru, barevnost, typické kroje a celkovou bohatost.

Po celkové stránce úpravy, bych ráda, aby byla kniha exkluzivní. Měla v sobě opravdovou výjimečnost, aby člověka zaujala pouhým vzhledem a koupil si ji třeba jen proto, že se mu líbí.

---

⁵ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Čítanka 2: pro 2. ročník*. Praha: Alter, 2006. ISBN 80-7245-078-6.

⁶ Zuzana NOVÁKOVÁ. *Slovník české literatury* [online]. c 2006-2008 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=611>>.

2. Proces přípravy

2.1 Vyhledávání podkladů

Přípravu k tvorbě ilustrací jsem započala sháněním různorodých podkladů. Protože jsou pohádky na motivy slováckých, bylo mým záměrem obléci postavy do slováckých krojů. Každá vesnice a město má různé kroje a tak jsem začala hledat, z čeho všeho se takové kroje skládají. Nejlepším zdrojem informací ke správnému nakreslení se pro mě stala kniha s názvem *Na paletě krojů*⁷, kde byly krásně ostré fotografie slováckých krojů pro muže, ženy a sem tam i děti. Kniha je rozdělena podle všech vesnic a měst Slovácka.

Dále jsem si shromažďovala postupně i různé fotografie z akcí a tradic, které se na Slovácku konají. Získala jsem od známých a z internetových portálů různé fotky například z Jízdy králů ve Vlčnově, Slováckého roku v Kyjově a pak jsem si také zašla do Slováckého muzea v Uherském Hradišti, kde mají zajímavé expozice.

Abych zdárně zobrazila bohatě popsanou krajinu v pohádkách, inspirovala jsem se Buchlovskými horami, které jsem už několikrát navštívila. Nachází se tam Buchlovský hrad a zároveň zámek Buchlovic. Absolvovala jsem jejich prohlídku. Díky ní jsem se pak inspirovala a čerpala ze zámeckých interiérů a parku Buchlovic, které byly potřeba pro zobrazení královské ložnice v pohádce *O královně, co tančila s čerty*, trůnního sálu v pohádce *O pyšné princezně* nebo zahrady v pohádce *O bílém hadu*.

Dalším zdrojem pro mě byl seriál *Slovácko sa nesudí*. Sledovala jsem a občas si stopovala různé scény, z nichž jsem si skicovala detaily vybavení chalup či různé pozice a gesta herců.

---

⁷ DVOULETÝ, Michal. *Na paletě krojů: slovácké slavnosti vína a otevřených památek Uherské Hradiště*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010. ISBN 978-80-254-7930-8.

Také to byl seriál Once upon a time, ve kterém se prolínaly různé děje a druhy známých postav z pohádek. Opět jsem si z jednotlivých dílů skicovala případné pozice a věci hodící se mi případně k následnému vytvoření mých ilustrací.

Pomocným zdrojem podkladů se pro mě staly i obrázky z internetu. Díky nim jsem si nastudovávala různé druhy ryb pro pohádku O spravedlivém vodníkovi, ovce k Pohádce na začátek a jiná zvířata, rostliny (např. tabák) a věci (např. kočár, rakev, povoz) obsáhlé v pohádkách.

2.2 Studování slováckého ornamentu

Dalším krokem v přípravě pro ilustrace jsem si zjišťovala, kde se všude nacházejí a jak se vytvářely slovácké ornamenty. 28. října 2011 jsem na ČT2 shlédla pořad Folklorika, kde se zrovna zabývali tímto tématem. Ryze tradičním ornamentem se dlouhodobě zabývá Mgr. Vladimír Šácha z Hluku na Uherskohradištsku, který i v tomto díle účinkoval jako jeden z odborníků dané problematiky.

Bohaté slovácké ornamentální zdobení se používalo a používá k tradiční výzdobě na kroje, vinné sklípky, domy a užitkové stavby, na keramiku (např. majoliková keramika s dekorem Tupeské růže) a jiné druhy nádobí (skleněné, dřevěné) či občas také jako dekorace nábytku nebo o Velikonocích se různě malovaly na kraslice.

Originální malování ornamentů a vzorů se předávalo z pokolení na pokolení. Kompozice je vždy trochu jiná, ať už se jedná o malovaný nebo šitý vzor. Používá se hodně černé, červené a modré barvy. V motivech najdeme vzory chrpy, tulipánků, růží, srdéček, jabůček, ptáčků Jarabáčků společně s ornamentem. V jednotlivých regionech má ornament svoji specifickou podobu, typické barvy, motivy a kompozici.

Ženám malujícím tyto motivy se říká maléřečky. Spojení ornamentů si dělá každá maléřečka jiné. Ztvárňují to, co vidí kolem sebe. Ve starších

dobách maléřečky ještě nepoužívaly štětce ani barvy, jaké známe dnes. Stačil jim kousek klacíku, do kterého se strčil svazek koňských žíní. Jako barva sloužil práškový pigment smíchaný s vaječným bílkem a mlékem. Ornamenty neměly žádné předlohové šablony. Maléřečky kreslily různé tvary od ruky zrovna, jak se jim to na daném místě hodilo. Nic nepředkreslovaly tužkou, ale obyčejnou vodou. Následující malování muselo pak probíhat velmi rychle, dokud daný předkreslený vzor neuschnul. Výsledná malba sice nebyla tak úhledně upravená a vyšperkovaná jako ty současné, ale dodávalo to na originalitě.

V dnešní době někteří lidé tvrdí, že maléřečky dělaly ornament v tak hojném počtu, jelikož měly strach z prázdnoty⁸.

2.3 Hledání inspirace u ilustrátorů

K tomu, abych se rozhodla, jakým vhodným způsobem vytvořit ilustrace, jsem hledala inspiraci u různých ilustrátorů.

Prvně jsem se rozhodla zajít do nějakého antikvariátu a knihkupectví a dívala jsem se po různě pojatých dětských knihách a hlavně pohádkách, jak jsou ztvárněny nebo vykomponovány s textem, jak je celkově graficky kniha řešená atd.

Poté jsem si půjčila několik knih. Prvním byl František Kupka a jeho kniha *Lysistrata*⁹. Kupka je pro mne mistrem, barevnost a linie postav, které kniha nabízela, to bylo neskutečné. Usoudila jsem však, že touto cestou by to moc nešlo. Václav Sivko v knize *Birlibán*¹⁰ vystihl ilustracemi překrásně děj. Líbilo se mi i rozvržení ilustrací na stránkách, ale i tak jsem si říkala, že je to přeci jen trochu jiný druh čtení než pohádky. Velice se

---

⁸ Lidové výtvarno v podobě tradičního ornamentu ruku v ruce s pojetím dvojice mladých tvůrců. In: *Folklorika* [televizní dokument]. ČT2, 28. 10. 2011, 12:00.

⁹ KUPKA, František. *František Kupka: Lysistrata*. Praha: Národní galerie, 2009. 33 s. ISBN 978-80-7035-401-8.

¹⁰ PETIŠKA, Eduard. *Birlibán*. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. ISBN není.

mi líbil ilustrátor Jaroslav Šerých a kniha *Japonské pohádky*¹¹, zde jsem začala vidět cestu. Pak se mi dostala do rukou kniha *Zahrada*¹² od Jiřího Trnky a to mě naprosto dostalo. Ta barevnost ilustrací byla kouzelná. Určitě mi přispěl nějakými poznatky pro mé rozhodování.

Dále jsem shlédla ilustrace od Artuše Scheinera. Bohužel se mi nepodařilo prolistovat přímo nějakou knihu, ale shlédla jsem jeho tvorbu na webových stránkách. Jedny z nich byly kidpix.livejournal.com¹³, kde se nacházela spousta jeho obrázků. Velice se mi líbilo, jak pracuje s prostorem a kompozicí. Jeho rukopis mi byl pohledem také hodně blízký. Dost mě inspiroval. V té chvíli jsem doufala, že jsem našla cestu a dostala jsem jakousi určitou představu, jak bych své ilustrace chtěla vytvořit.

2.4 Skicování a technika

Fotografie, kroje a různé nalezené obrázky jsem si začala kreslit a zjednodušovat podle svého a hledala jsem to správné vyjádření. Zatím jsem jen vytvářela určité postavičky z pohádek a pokoušela jsem se o to, jak by měly vypadat.

Jako první jsem si vybrala pohádku *Může za to myška*. Nevím ani, proč zrovna taková volba, snad kvůli zvířátkům. Naskicované obrázky jsem zkoušela vymýšlet v technikách. Zkoušela jsem kreslit tužkou, tuší, pastelkami nebo malovat akvarelem, lavírovat. Bohužel se žádná volba nezdála nijak dobrá.

Zkusila jsem se proto pustit do jiné části návrhů a to takových, že jsem si skicovala přímo pohyby lidí, které bych mohla v ilustracích použít. Domluvila jsem si pár modelů, kteří mi dobrovolně seděli, leželi či jinak pózovali, jak jsem to po nich chtěla. Tak jsem si nakreslila několik skic pro

---

¹¹ ČERNÁ, Zlata a NOVÁK, Miroslav. *Japonské pohádky*. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Petrkov, 2008. 187 s. ISBN 978-80-904061-1-7.

¹² TRNKA, Jiří. *Zahrada*. 1. vyd. Praha: Studio trnka, 2008. 110 s. ISBN 978-80-87209-15-8.

¹³ Artuš Scheiner. *Иллюстрации. LiveJournal* [online]. c 1999 [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <<http://kidpix.livejournal.com/900210.html>>.

budoucí hrdiny pohádek. Dále jsem znova vyhledávala a kreslila pozice postav z již zmiňovaného seriálu Slovácko sa nesúdí.

To vše jsem vytvářela lineárně fixem, propiskou, perem, tužkou či pastelkami. Průběžně jsem si k tomu psala různé nápady, které bych případně mohla použít a dále jsem přemýšlela, jaká technika by byla tedy nejvhodnější.

2.5 Pastelky na černém papíře

Při hledání techniky jsem se rozhodla zkusit třeba jinou barevnost papíru. K nápadu zkusit použít černý papír mě přivedly dvě práce od Borise Jirků. Byly to ilustrace, které dělal ke knize Kudykam¹⁴. Na černém papíře jsou lineárně nakreslené kočky vybarvené zářivými barvami. Objevila jsem je v jeho knize Ilustrace¹⁵.

Navrhla jsem si ilustraci pro pohádku O červené punčošce a vyzkoušela jsem to na ní. Pastelkou jsem lineárně nakreslila všechny obrysy děje a postupně jsem barevně skoro vše vybarvila. Nechala jsem jen černé skály v tónu papíru. Po dokončení tohoto zkušebního návrhu jsem z něj moc nadšená nebyla, ale po konzultaci jsme se shodli na tom, že by přeci jen stálo za to tuto variantu techniky vyzkoušet a vytvořit v ní všechny ilustrace.

2.6 Digitalizace textu knihy

Nezbytnou složkou v procesu přípravy bylo získání textu knihy, abych s ním mohla nadále nějak pracovat.

Jelikož jsem text v elektronické podobě nikde nenašla, nezbylo mi nic jiného než jej nějakým způsobem dostat z knihy, kterou jsem měla.

---

¹⁴ HORÁČEK, Michal. *Kudykam: písňový text o 2009 verších*. 1.vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009. 203 s. ISBN 978-80-7106-572-2.

¹⁵ JIRKŮ, Boris. *Ilustrace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-047-0.

Postupovala jsem tak, že jsem si ofotila všechny pohádky po dvoustranách a odmazala z nich ilustrace, aby se zbytečně nepletly. Vložila jsem fotografie do programu ABBYY Fine Reader 9.0. Jednou z mnoha funkcí tohoto programu je to, že umožňuje rozpoznávání textu z fotografií či souborů PDF a převádí znaky do aplikace Microsoft Word, kde je možno s nimi dále pracovat a upravovat je. Pomocí něj jsem vše postupně převedla do zhruba správné podoby textu.

Protože kniha, z níž jsem fotila text, je už nějakou tu dobu starší a je to na ní dost znát potrhanými listy, skvrnami na papíru nebo jinak poškozenými písmeny, udělalo se ve výsledném převedení mnoho gramatických i typografických chyb. Následujícím krokem bylo proto zdlouhavé čtení, kontrolování a úprava celého Džbánku pohádek.

Nejčastější chybou byly uvozovky, jelikož v předlohové knize byly místo uvozovek zdvojené šipky. Dále to byl hojný počet pomlček ve slovech, které jsem musela všechny postupně odstraňovat, špatně zvolené znaky písmen z důvodu špatného rozpoznání kvůli poškozenosti, nebo zapomenuté mezery za čárkami a tečkami.

Nakonec jsem po tom všem dosáhla snad bezchybného textu, který byl připravený k vložení k mým budoucím ilustracím.

3. Proces tvorby

3.1 Navrhování fixem

Když jsem měla tedy zvolenou variantu techniky, kterou použiji k ilustrování, bylo potřeba všechno navrhnout tak, jak to bude vypadat.

Z nashromážděných obrázků, fotografií, skic a vlastní fantazie jsem začala skládat a vytvářet kompozice na A4. Ještě před tím jsem si udělala malé jednoduché skicky, abych si ujasnila správné rozvržení obrázků. Pak jsem si teprve vzala zvolenou velikost formátu papírů a přesněji jsem vše kreslila. Když jsem občas pochybovala o nějakém pohybu, sama jsem si byla modelem a nastavila vlastní tělo jako předlohu.

Vše jsem dělala různě barevnými fixy. Rozlišila jsem si díky nim tři plány prostoru, které mají být v každé celostránkové ilustraci.

Kompozice jsem smýšlela tak, aby působily co nejpopisněji, jak je zaznamenáváno v pohádkách, a zároveň, při pohledu na ně, diváka bavily.

Tímto způsobem jsem nakreslila na bílé papíry formátu A4 více jak 30 návrhů pro finální ilustrace.

3.2 Celostránkové ilustrace

Znovu jsem si rozložila všechny navržené ilustrace a jednu po druhé jsem případně ještě nějak dál vylepšovala a měnila. Pár dní mi trvalo, než jsem vše vyladila tak, jak jsem si představovala.

Pořídila jsem si 10 odstínů černých papírů s různě strukturovaným povrchem. Byly to značky Kaschmir, Palette colore, Pop-set, Sirio color, Spektrum, Tiziano, Artelibris, Colorit Rainbow, Fabriano elle erre a Chagall.

Nezbytnou součástí, kterou jsem měla stále při sobě k dispozici, byly pořízené zdroje, dle kterých jsem navrhovala, protože jsem potřebovala zpětně kontrolovat či upravovat tvary, aby vše sedělo.

Připravila jsem si papíry do pruhů ve formátu A3 a začala jsem vytvářet první finální ilustraci podle navržené fixové kresby. Tužkou jsem si narýsovala okraje formátu A4 a šedou pastelkou jsem začala kreslit obrysy portrétu pro pohádku Háčky s ptáčky, podle skici mého kamaráda. Po zhotovení linií jsem pokračovala ve vybarvování různými pastelkami, přičemž jsem využívala černé barvy papíru. To, co mělo být černé, jsem zanechala v odstínu papíru.

Při následující konzultaci mi bylo doporučeno zkusit udělat ilustracím rámeček a zvětšit tím formát knihy. Ukázalo se to jako příjemné doplnění, které se mi velice zalíbilo. Proto se pak můj následný postup při kreslení trochu změnil. Nerýsovala jsem okraje ilustrace tužkou, ale vždy jsem před každým začátkem pořádně zvažovala, jakou barvou pastelky chci dělat linii, protože tou stejnou barvou jsem dle pravítka ohraničovala i daný okraj rámečku tam, kde vždy vybarvovaná část obrázků bude končit. Další postupování bylo už stejné jako u ilustrace první. Rámeček okolo zůstal ve vybraném odstínu podkladového černého papíru.

Postupně jsem tak vytvořila 22 celostránkových a 1 dvojstránkovou ilustraci. Prvním dvěma vytvořeným ilustracím jsem rámeček dodatečně ještě dodělávala, abych je mohla přidat mezi ostatní.

Abych zpestřila škálu velikostí ilustrací, vytvořila jsem obrázky polovičního či menšího formátu než celostránkové. Stejně tak jsem je nakreslila na černý papír pastelkami, akorát již bez rámečku. Chci, aby pak hravým způsobem zasahovaly různě do textu.

3.3 Předsádka

V ilustraci (k pohádce Háčky s ptáčky) se mi líbilo vytvořené pozadí a napadlo mě, že by ten samý ornament mohl být i jako předsádka knihy.

Na černý papír Fabriano o formátu A3 jsem bílou pastelkou nakreslila opakující se slovácký ornament a zbylé okolí jsem vybarvila červenou pastelkou, jak bylo v ilustraci.

Později nastala však změna. Vytvořená ilustrace pro pohádku O pánovi, co chtěl ujet smrti se mi natolik líbila, že se stala lepším zdrojem pro předsádku knihy, než jakou jsem měla. Již u navrhování ilustrace jsem si rozkreslila jednotlivé fáze cvalu koně (to jsem více využila právě v předsádce) a poté jsem koně i jezdce zdobila barevnými pentlemi a papírovými květinami tak, jak se zdobí při slovácké Jízdě králů.

Postupně jsem na černý podklad kreslila cválajícího koníka za koníkem, celého zdobeného. Do sedla jsem posadila krojovaného chlapce a poté jsem jednotlivé koně duplikovala, abych zaplnila celý prostor formátu A3.

3.3.1 Jízda králů

Chtěla bych trochu přiblížit tradici jízdy králů, jelikož v loňském roce, přesně 27. listopadu 2011, byl tento krásný zvyk zapsán do Reprezentativního seznamu nemateriálového kulturního dědictví lidstva UNESCO.

Jedná se o výroční obyčej konající se 50 dní po Velikonocích. Konává se na čtyřech slováckých místech. Každým rokem je to ve Vlčnově, jednou za dva roky je v Kunovicích, v Hluku se koná jedenkrát za tři roky a každým čtvrtým rokem se jezdí ve Skoronicích.

Vypadá to tak, že průvod mladých chlapců na zdobených koních objíždí vesnici. Uprostřed průvodu je mladý král, který má vedle sebe z každé strany jednoho pobočníka, aby ho chránil. Je to kvůli tomu, že vesničané odjinud se snaží krále ukrást a občas se to opravdu podařilo. Taková „namašlená“ skupina jezdců projíždí ulicemi a křičí různé rýmované vyvolávky. Ty jsou veselé, od srdce, ale i ostřejší narážkami na

okolí. Typický pokřik např. začíná slovy „Horní, dolní, domácí aj přespolní...“.

Každým rokem jezdí noví jezdcí. V podstatě je to vždy ročník, co by odcházel na vojnu, čili 18letí chlapci. Král je ještě mladší. Bývá mu 11–16 let. Tradičně mívá hodně zahalenou tvář a v puse růži.

Každá vesnice má jinak nazdobené koně. Vlčnovští jsou nazdobení nejvíce (toto zdobení jsem použila pro běžící koně na předsádce).

Právě vlčnovskou jízdu králů ztvárňoval ve svých obrazech Joža Uprka. Říkal, že „sa mu lúbí najvíc“. Lidé, kteří zažili takovou jízdu, byli přímo součástí průvodu nebo byli posazeni do sedla jako král, pro ně je poctou takovému dědictví udržovat¹⁶.

---

¹⁶ Jízda králů byla v listopadu 2011 zapsána do seznamu UNESCO. Jak dlouhá a obtížná byla cesta, která k tomuto zápisu vedla?. In: *Folklorika* [televizní dokument]. ČT2, 25. 2. 2012, 9:20.

4. Technologická specifiká

4.1 Pastelky

Pastelka je druh tužky, kterým lze kreslit barevně. Technika pastelek je hodně využívána. Není až tolik finančně náročná a pro práci s pastelkami není potřeba složitých zařízení či podvolovat se velkým prostorám.

Pastelky jsou dostupné v různých tvarových i materiálových variantách obalů. Některé jsou speciálně designově upraveny, aby se třeba lépe držely v ruce (různé profily). Také se dají bez omezení skladovat kdekoliv.

Slovo pastelka vzniklo spojením dvou slov. Jedním bylo slovo craie, to se spojilo s první částí slova oleaginouts a vzniklo tak slovo „crayola“ čili pastelka.

Základními ingrediencemi pro výrobu pastelek je barevný pigment a parafín, uložený ve vytápěných nádržích. Tato směs je zahřívána tak dlouho, dokud se neroztaví na kapalinu. Kapalina se poté nalije do předehřáté formy, která je plná stovek otvorů ve tvaru požadovaných pastelek. Forma se následně zchladí vodou o teplotě 13°C. Tuha pastelek tak vznikne do devíti minut. Výsledek se z formy vytáhne a vkládá se do obalů buď dřevěných, nebo třeba plastových¹⁷.

Tímto způsobem se vytváří stovky druhů a odstínů barev, záleží na pigmentu. Základní variantou je pětibarevná kombinace, což je žlutá, modrá, červená, zelená a černá barva. Také se vyrábějí netypické, fosforové, zvýrazňující barvy nebo dokonce více barev mixovaných v jedné tuze¹⁸.

---

¹⁷ How are Crayons and markers made?. *HowStuffWorks* [online]. c 1998-2012 [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <<http://science.howstuffworks.com/innovation/science-questions/question563.htm>>.

¹⁸ Pastelka. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. c 2001 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pastelka>>.

Jedním z nejznámějších výrobců pastelek jak u nás, tak ve světě je firma Koh-i-noor Hardtmuth. Já jsem k tvorbě ilustrací používala desítky různých barev a druhů pastelek právě od tohoto výrobce.

Výhodou pastelek je jejich rychlé využití barevné škály. Tím, že mám u sebe při kreslení dostupnou spoustu různých pastelek, bez jakéhokoliv míchání barev můžu přímo vybrat odstín barvy.

5. Popis díla

5.1 Popis ilustrací

Ke knize jsem vytvořila celkem 29 ilustrací. 21 z nich jsou celostránkové, jedna dvoustránková a 7 je v menším rozměru.

Původně jich bylo 31, ale dvě z nich jsem nakonec vyřadila. Usoudila jsem, že by byly v knize již nadbytečné a nepodařilo by se mi je vložit tak, aby šly souběžně s textem jako ostatní. Jsou to ilustrace k pohádkám Třešňový stařeček a O bílém hadu. Pro jednu z nich jsem však našla umístění, vybrala jsem ji jako frontispis.

Všechny ilustrace jsou barevné.

Za každou celostránkovou ilustrací se z druhé strany nachází černý list s modrým ornamentem Slovácka. Je různě hravě natočený. Kromě správné podoby ornamentu v něm můžeme vidět portrét vousatého pána či podobu čerta, chlapec s perem na klobouku a kočár se spřežením.

Pracovala jsem realističtější způsobem a hodně dbala na perspektivu. Tento styl práce mi vyhovoval a neměla jsem potřebu moc stylizovaně zjednodušovat a přetvářet lidi ani zvířata. Ilustrace pohádek jsou pro děti i dospělé, proto jsem také volila způsob ztvárnění tímto směrem.

Ilustrace bych asi rozdělila do několika skupin. Tou první jsou kresby, kde převládá figurální námět, zasazený buď do krajiny, nebo interiéru, jenž doplňuje celkovou atmosféru děje. Je tak například u ilustrace Čert a Bába, Čertova rostlinka nebo v pohádce Proč bída neumírá. Každá kresba má jednu, dvě, tři či jen o trochu víc figur. Nechtěla jsem dělat obrovské davové scény, aby hezky vyzněly detaily bohatých slováckých krojů. Do další skupiny bych zařadila kresby, u nichž převládá hlavně prostor. Je tomu tak v pohádce O královně, co tančila s čerty, kde jsem se zaměřila na interiér královniny ložnice, abych zde mohla rozmístit protančené střevíčky. Poté i krajina, kterou letěl kočár při

každovečerním únosu královny. Třetí skupinou jsou zvířata a věci. Například u pohádky Jak Hanička předla len, tam je pouze ilustrace s kolovrátkem, který sám předl pomocí kouzla zlaté nitě ze lnu. Déle pak jelen shazující si parohy v pohádce Může za to myška. Je to také drak v Pohádce o červené punčošce nebo kresba ovcí v Pohádce na začátek.

Kompozičně jsou ilustrace převážně z různých úhlů nahledu. Každá popisuje podstatný děj pohádky. Snažila jsem se je zkomponovat poutavě, aby při zhlédnutí něčím zaujaly a vybízely čtenáře ke zvědavosti, o čem pohádka je. Zároveň, aby při čtení napomáhaly přiblížit obrazově děj v textu.

5.2 Typografická úprava knihy

Formát knihy je dost velký na to, aby se na stránku vešlo hodně textu. Proto jsem si už na začátku myslela, že od původní knihy bude mít ta moje o pár desítek stránek méně. To se také stalo i přes to, že jsem nechávala následující stránky za celostránkovými ilustracemi bez textu.

Knihy má celkem 124 stran. Formát strany má 213x290 mm. Prázdné okraje papíru jsou široké. Chtěla jsem, aby text na stránce nepůsobil tak plně. Navíc jsem v zrcadle sazby rozvrhla to, že vnější okraj bude o něco menší než vnitřní, aby se text moc nesléval do hřbetu a dal se tak příjemněji číst.

Knihy je vysázena písmem Anselm Serif a Anselm Serif Medium. Pro sazbu textu jsem vybrala písmo Anselm Serif od Františka Štorma.

Velikost písma jsem zvolila 12 stupňů, proklad 16. Sazba je do bloku s posledním řádkem doleva. Text je členěný na odstavce. Ještě jsem jej upravovala na koncích řádků, abych odstranila typografické chyby.

Paginace je zarovnána na střed strany. Je vysázena stejným písmem jako text, ovšem o velikosti 15 stupňů.

Každá pohádka začíná vždy na nové stránce. Název je vysázen písmem Anselm Serif Medium o velikosti 24 stupňů. Začátek pohádky jsem od názvu odsadila o 4 řádky s prokladem 14,4.

Co se týká prvních stránek knihy, ta začíná signetem, dále na liché straně následuje slovácké přísloví, až poté je patitul s názvem knihy. Za ním následuje dvojstrana, kde je frontispis a titul. Na frontispis jsem použila ilustraci pro pohádku s názvem Třešňový stařeček. Již jsem se zmiňovala v kapitole 5.1, že není zařazena přímo do pohádky v knize. Zvolila jsem tak proto, že je na ní zobrazen děj, kdy pes vyhrabává poklad. A tím pokladem je v tomhle smyslu celá kniha slováckých pohádek. Text titulu je sázen na střed liché strany stejným písmem jako názvy pohádek s tou výjimkou, že název knihy je psán verzálkami. Má světle šedou barvu, jelikož podkladem je naskenovaný černý papír s motivem slováckého ornamentu. Poté následuje na sudé straně vakát a vedle pak mé poděkování na stejnorodém papíru s ornamentem jako u titulu.

Na konci knihy se nachází obsah a tiráž.

Celou knihu jsem vysázela v programu Adobe InDesign.

5.3 Přebal knihy

Přebal knihy je vytvořený stejným postupem jako všechny ostatní ilustrace. Do přední (levé) části přebalu jsem použila ilustraci z pohádky O červené punčošce, ovšem bez rámečku. Zbytek jsem dodělala. Výběr této ilustrace byl vhodný díky dvěma věcem.

Zaprvé kvůli tomu, co je na ní vyobrazeno. Je to červený drak v černých skalách, ke kterému poskakuje červená slovácká punčoška. Drak, mající své doupě ve skalách, je s pohádkami hodně často spojován, a protože je Džbánek pohádek na motivy těch slováckých, tak to zdárně symbolizuje punčoška.

Druhou věcí je prostorové rozmístění. Drakovo tělo a punčoška jsou ve spodní části. V horní polovině jsou křídla, skály a velká modrá plocha nebe, tak se zde dalo hezky umístit a vysázet jméno autora i název knihy.

Na zadní části přebalu jsou černé skály a pokračování draka s ocasem. Ten končí na klopě, kde jsem napsala i stručný text o Zuzaně Renčové a nakreslila její portrét.

Tím, že je přes celý přebal drak, nabývá to zdání, že se kniha dostala do jeho moci. Ocasem ji uzavírá a stráží v ní pohádky jako svůj poklad.

5.4 Tisk a vazba

Knihu jsem nechala tisknout na bílý tón matného papíru (100 g/m²). K mému překvapení nebyl problém s tištěním velkých černých ploch, hlavně na stranách za celostránkovými ilustracemi. Nejspíš to bylo díky tomu, že to nebyla úplně tiskařská černá, ale vždy v tónech papírů, na které jsem kreslila. Hned při prvním tisku to vyšlo dobře.

Knih je svázána šitou vazbou. Jako potah desek je použito modré plátno.

6. Dílo v kontextu daného oboru

6.1 Ztvárnění Džbánku pohádek

Kniha byla již třikrát vydána, více mi jich není známo.

První vydání z roku 1968 ilustroval Jiří Šindler¹⁹. Právě takové vydání jsem měla doma.

O druhém vydání se mi bohužel nepodařilo získat žádné informace a poznatky.

Třetí vydání vyšlo roku 1996 a ilustrovala jej Vlasta Švejdová²⁰. U tohoto vydání si lze hned na obalu všimnout, že Zuzana má již změněné příjmení. Text v knize byl občas drobnými změnami ve větách, přidáním či ubráním nějakých slov, upraven. Já jsem se však řídila textem z prvního vydání, jelikož mi přišel příjemnější.

Jiného zpracování se v roce 1979 dočkala pohádka O Maryšce na vlčím hrádku, která byla zaimovávána. Právě podle knižní předlohy od Zuzany Renčové ji zpracovala výtvarnice Dagmar Berková a režírovala Vlasta Pospíšilová. Je to loutková animace trvající 15 minut²¹.

Ráda bych však srovnala pouze ilustrované knihy, jelikož s animací jsem nepracovala.

6.2 Jiří Šindler

Jiří Šindler vytvořil ke knize 85 ilustrací různých rozměrů. Již z rychlého prolistování mi přišla jeho grafická úprava knihy i ilustrace celkem nezajímavé. Většina z nich jsou pouze nic neříkající listy, které ozvláštnil barevným kontrastem. Po přečtení pohádek se mu podařilo

---

¹⁹ RENČOVÁ, Zuzana. *Džbánek pohádek: Na motivy slováckých lidových pohádek*. 1. vyd. Brno: Blok, 1968. ISBN není.

²⁰ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Džbánek pohádek: na motivy slováckých lidových pohádek*. 3. vyd. Brno: Blok, 1996. 125 s. ISBN 80-7029-087-0.

²¹ *O Maryšce na vlčím hrádku* [film]. Režie Vlasta POSPÍŠILOVÁ. Československo, 1979.

přiblížit čtenáři určitou postavičku v příběhu, ale ztrácí to jakýkoliv děj, prostředí, které je v pohádkách zvláště dobře popisováno. Na rozdíl od něj jsem vytvořila sice ilustrací méně, ale zato myslím, že popisnějších a dějově zajímavějších.

Šindler zvolil stylizovanou formu obrázků, která si myslím, že se k takovému druhu literatury zrovna moc nehodí. Vede mě to k domněnce, že si autor v některých případech ani text pořádně nečetl. Příkladem může být pohádka Třešňový stařeček, kde zobrazil pouze stařečka jedoucího na oslovi namísto toho, aby jel na malém povoze taženém jedním oslíkem, jak se vypráví v pohádce. Takových chyb jsem se snažila vyvarovat, abych zbytečně nemátla čtenáře mylnými představami. Z toho všeho plyne, že styl jeho tvorby je od mého zcela odlišný. Jeho jednoduchost, čistá plocha a stylizace nesouhlasí s mým ukázněně lineárním realističtějším rukopisem. Tím pádem jsou mé ilustrace složitěji propracované.

Dále jsou některé ilustrace špatně řazeny. Například začne nová pohádka a v jejím textu se nesmyslně objeví dvoustranná ilustrace pohádky předešlé či ještě hůř, že se objeví v jiné části knihy. Mám raději, když jdou ilustrace souvisle s textem a především děti si to tak snadněji spojí. Proto jsem se držela děje a sázela ilustrace ke správnému textu.

6.3 Vlasta Švejdová

Tato autorka ilustrovala velkou spoustu knih Zuzany Renčové. Byly to např. *Mušle pohádek*²² nebo *Za pohádkou pohádka pro ušatá oslátka*²³.

---

²² NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Mušle pohádek: pohádky pro nejmenší*. 2. vyd. Brno: Blok, 1996. 61 s. ISBN 80-7029-132-x.

²³ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Za pohádkou pohádka pro ušatá oslátka*. 1. samostatné vyd. Brno: Blok, 1995. 77 s. ISBN 80-7029-114-1.

Ilustrace ke Džbánku pohádek ztvárnila naprosto odlišným způsobem než Jiří Šindler u vydání prvního. Hned na první pohled mi obrázky připomínaly styl ilustrátorky Heleny Zmatlíkové. Překvapením mi bylo, když tiráž prozradila jiné jméno. V biografii spisovatelky však najdeme tituly, které Zmatlíková ilustrovala. Jsou to např. *Kocour se svícnem*²⁴, *Strom plný papoušků*²⁵. Z. Renčová si je nejspíš vybírala právě kvůli jejich podobnému stylu tvorby.

Ilustrace paní Švejdové jsou provedeny kolorovanou kresbou, půlstránkové ne-li menší. Proto ani formát knihy není nijak veliký. Každá ilustrace je většinou složena z jednotlivých postaviček, věcí nebo kousků vyjadřujících děj. Jsou mi svou popisností bližší než ty první, ale stále mi v nich schází slovácká atmosféra. Ve svých kresbách jsem se snažila navodit Slovácko hlavně pomocí krojů a spíše jsem dělala celostránkové ilustrace. Tím pádem je má kniha, co se počtem stránek týká, sice stejně obsáhlá, ale formátově o hodně větší.

---

²⁴ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Kocour se svícnem*. 1. vyd. Brno: Blok, 1991. 95 s. ISBN 80-7029-059-5.

²⁵ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Strom plný papoušků*. 1. vyd. Brno: Blok, 1992. 80 s. ISBN 80-7029-073-0.

7. Závěr

7.1 Zhodnocení vlastního díla

Když bych měla svoji výslednou práci zhodnotit, tak musím říci, že na začátku jsem si myslela, jak vše půjde snadněji. Dost jsem se při práci natrápila, jelikož jsem dlouho nemohla najít tu správnou cestu a volbu k výslednému cíli. Když se vše začalo skoro po půl roce vyvíjet do lepší podoby a já věděla jak už postupovat, práce mě začala konečně více bavit.

Mým cílem bylo vytvořit krásnou knihu. Musím říci, že z pohledu ilustrací i celkové úpravy se mi to povedlo. Nevěřila jsem v začátcích v sama sebe a netušila, že to dopadne tak, jak to dopadlo. V omezeném čase jsem nakonec překonala i vlastní představy a z ilustrací mám radost. Myslím, že za vzniklý výsledek po celém dlouhém procesu, se nemusím stydět a určitě bych si dokázala i představit, že by se kniha mohla vydat.

Pravdou je, že jsem zpětně našla chyby, které bych ještě trochu přepracovala, ale jsou to pouhé detaily, kterých si člověk na první pohled snad ani nevšimne. Občas jsem na sebe byla hodně kritická. Mezi ilustracemi je vidět určitý vývoj a posun, kterým jsem během tvorby procházela. Ono by to ani jinak nešlo, aby vše vznikalo úplně stejně, když jsem pořád nacházela nějaké nové poznatky.

Náročnost ilustrací byla pro mě docela velká. Jelikož jsem se rozhodla jít cestou reálnější podoby, zdlouhavě mi trvalo vše navrhnout, abych neudělala chyby. Přitom jsem se snažila držet co nejlépe textu pohádek.

Originalita mého řešení ilustrací se od předešlých vydání dost liší hlavně tou prostorovou realitou. Pak také zářivější barevností díky černému papíru, na kterém to působí o dost jinak než na bílém. Jsem ráda, že jsem přistoupila k této formě techniky a výběru tak tmavého podkladu.

Grafická úprava a výběr písma se nijak nevymyká běžným knihám. Hlavně jsem chtěla, aby byl text přehledný, písmo čtivé a celková úprava nechaotická. Dovolila jsem si trochu dynamičtější font, ale myslím, že na čtivosti to nijak neubralo.

S celkovou knihou jsem spokojená. Spojení černých a bílých stránek s modrým dekorem na mě působí velmi dobře. Je to úžasný pocit listovat a prohlížet si vlastní svázaný výtisk knihy.

Na úplný závěr bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce, panu Prof. akad. mal. Borisovi Jirků. Bez jeho užitečných rad bych se k výsledku, který vznikl, nedopracovala.

7.2 Seznam použitých zdrojů

Knižní a periodická literatura

- ¹ RENČOVÁ, Zuzana. *Džbánek pohádek: Na motivy slováckých lid. pohádek*. 1. vyd. Brno: Blok, 1968. ISBN není.
- ² RENČOVÁ, Zuzana. *Mušle pohádek*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1969. ISBN není.
- ³ RENČOVÁ, Zuzana. *Hrajeme si pohádky*. 1. vyd. Praha: Panton, 1969. ISBN není.
- ⁴ RENČOVÁ, Zuzana. *Jeden modrý den*. 1. vyd. Brno: Blok, 1965. ISBN není.
- ⁵ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Čítanka 2: pro 2. ročník*. Praha: Alter, 2006. ISBN 80-7245-078-6.
- ⁷ DVOULETÝ, Michal. *Na paletě krojů: slovácké slavnosti vína a otevřených památek Uherské Hradiště*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010. ISBN 978-80-254-7930-8.
- ⁹ KUPKA, František. *František Kupka: Lysistrata*. Praha: Národní galerie, 2009. 33 s. ISBN 978-80-7035-401-8.
- ¹⁰ PETIŠKA, Eduard. *Birlibán*. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. ISBN není.
- ¹¹ ČERNÁ, Zlata a NOVÁK, Miroslav. *Japonské pohádky*. 2. vyd. Havlíčkův Brod: Petrkov, 2008. 187 s. ISBN 978-80-904061-1-7.
- ¹² TRNKA, Jiří. *Zahrada*. 1. vyd. Praha: Studio trnka, 2008. 110 s. ISBN 978-80-87209-15-8.
- ¹⁴ HORÁČEK, Michal. *Kudykam: písňový text o 2009 verších*. 1.vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009. 203 s. ISBN 978-80-7106-572-2.
- ¹⁵ JIRKŮ, Boris. *Ilustrace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-047-0.
- ¹⁹ RENČOVÁ, Zuzana. *Džbánek pohádek: Na motivy slováckých lidových pohádek*. 1. vyd. Brno: Blok, 1968. ISBN není.

²⁰ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Džbánek pohádek: na motivy slováckých lidových pohádek*. 3. vyd. Brno: Blok, 1996. 125 s. ISBN 80-7029-087-0.

²² NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Mušle pohádek: pohádky pro nejmenší*. 2. vyd. Brno: Blok, 1996. 61 s. ISBN 80-7029-132-x.

²³ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Za pohádkou pohádka pro ušatá oslátka*. 1. samostatné vyd. Brno: Blok, 1995. 77 s. ISBN 80-7029-114-1.

²⁴ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Kocour se svícem*. 1. vyd. Brno: Blok, 1991. 95 s. ISBN 80-7029-059-5.

²⁵ NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Strom plný papoušků*. 1. vyd. Brno: Blok, 1992. 80 s. ISBN 80-7029-073-0.

Internetové zdroje

⁶ Zuzana NOVÁKOVÁ. *Slovník české literatury* [online]. c 2006-2008 [cit. 2012-04-30]. Dostupné z:

<<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=611>>.

¹³ Artuš Scheiner. Иллюстрации. *LiveJournal* [online]. c 1999 [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <<http://kidpix.livejournal.com/900210.html>>.

¹⁷ How are Crayons and markers made?. *HowStuffWorks* [online]. c 1998-2012 [cit. 2012-04-28]. Dostupné z:

<<http://science.howstuffworks.com/innovation/science-questions/question563.htm>>.

¹⁸ Pastelka. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. c 2001 [cit. 2012-04-30]. <Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pastelka>>.

7.3 Resumé

As the theme of my bachelor work I have chosen to illustrate fairy tales. I'm student illustration for several years, but I have not worked up book completely. This is what I wanted to change. I have chosen a book with name The Ugly mug by Zuzana Renčová for this purpose. I had to edit the book in terms of graphics and typography beside the illustrations.

The Ugly mug is full of fairy tales, which are inspired by fairy tales Slovakia. There is 26 different fairy tales.

First step was sketching. I drew in accordance with the photos or pictures, which I photographed or found before. I tried many techniques as a pencil, ink, pen, watercolor and so on, but nothing was good.

I saw two illustrations by Boris Jirků. It was in his book with name Illustration. There were two coloured cats drawn by grey crayon on dark paper. It inspired me very much. I tried the same variant. I began to illustrate with crayons on many kinds of black paper. Every illustration I did a frame in the same colour as had background black paper. It was for larger size of full-page illustrations.

I have created over thirty pieces of illustration by this way. There are many figures, animals, countrysides, royal interiors and magic things on the pictures.

21 pieces of illustrations are full-page, one is over two pages and seven of them have smaller dimension than page.

The book with illustrations has 124 pages. I have digitized and planted the text of the book by myself. I used the font by František Štorm. The name is Anselm Serif. Edges of the book are generously large. For the frontispiece I used the illustration for a fairy tale with name Cherry old man. On the cover of the book I used illustration too. This is for a fairy tale about red stocking.

I have tried to give the effect of exclusivity. I didn't want to do ordinary book. I wanted to make nice book, which we will at the first sight assign to Slovacko.

If I had to evaluate my work, I have to say I'm happy with it. At the beginning I was very worried, that I chosen the difficult topic, but today I am glad for that choice. I would like to thank my work manager for helpful advice.

7.4 Seznam příloh

Příloha č. 1

První vydání Džbánek pohádek

Příloha č. 2

Třetí vydání Džbánek pohádek

Příloha č. 3

Přípravné kresby

Příloha č. 4

Skica propiskou – Pohádka o červené punčošce

Příloha č. 5

Skica ze seriálu Slovácko sa nesúdí

Příloha č. 6

Navržení ilustrace fixem – Pohádka na začátek

Příloha č. 7

Ilustrace k pohádce – Pohádka na začátek

Příloha č. 8

Ilustrace k pohádce – Kouzelná košile

Příloha č. 9

Ilustrace k pohádce – O spravedlivém vodníkovi

Příloha č. 10

Ilustrace k pohádce – Třešňový stařeček

Příloha č. 11

Předsádka

Příloha č. 12

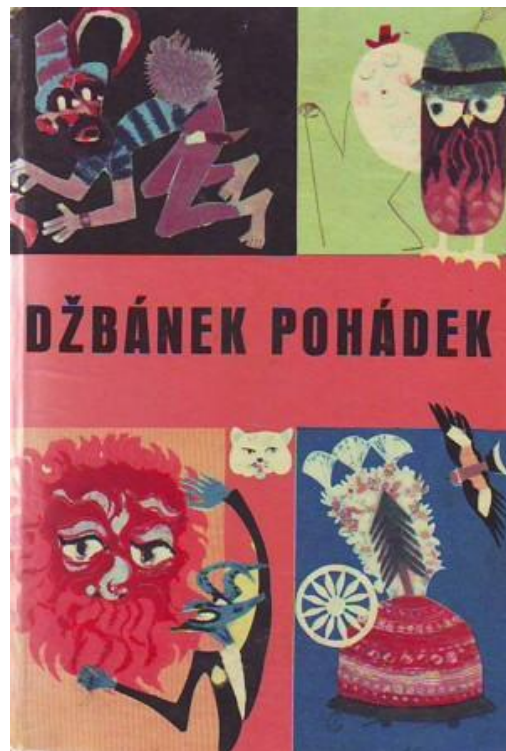
První návrh předsádky

Příloha č. 13

Přebal

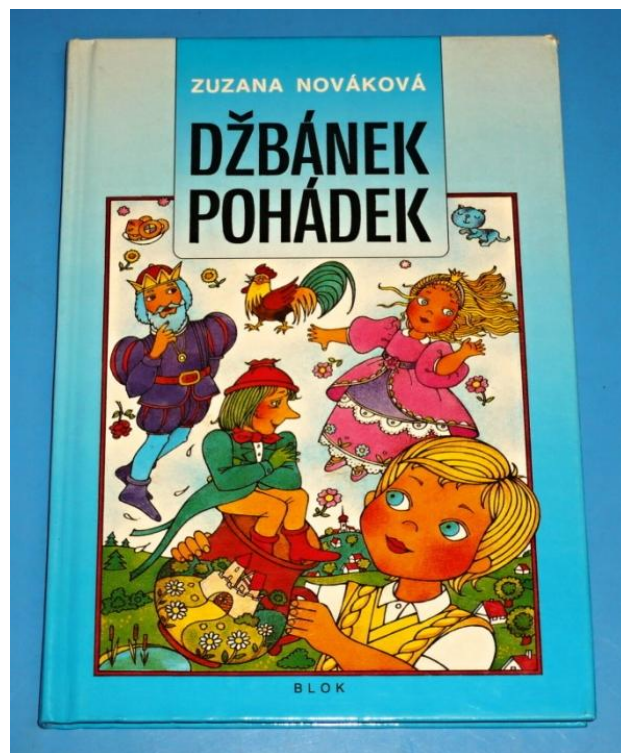
Příloha č. 14

DVD

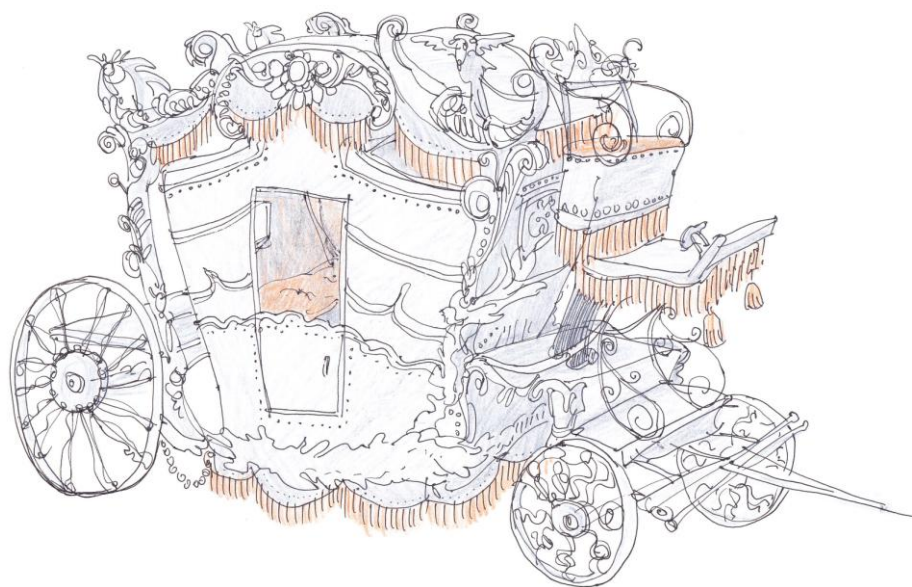
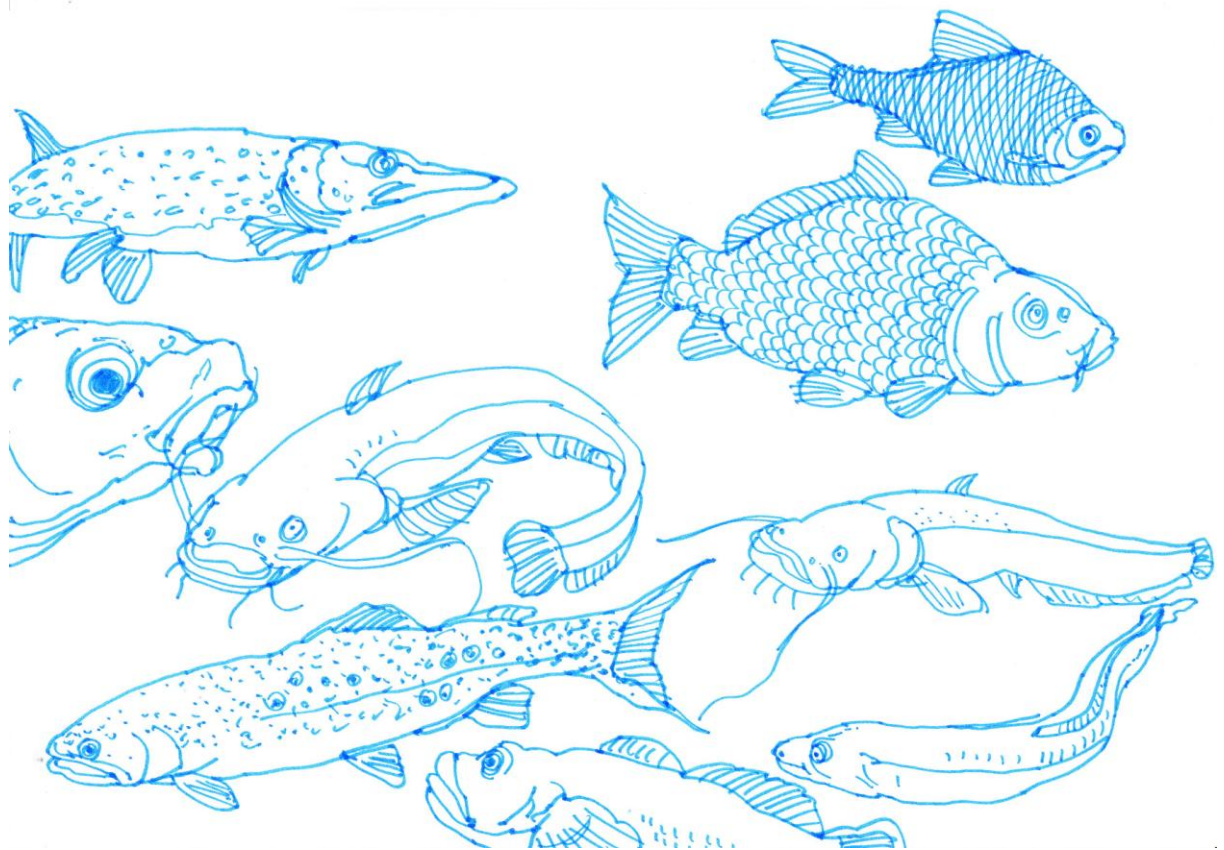
Příloha č. 1

První vydání Džbánek pohádek

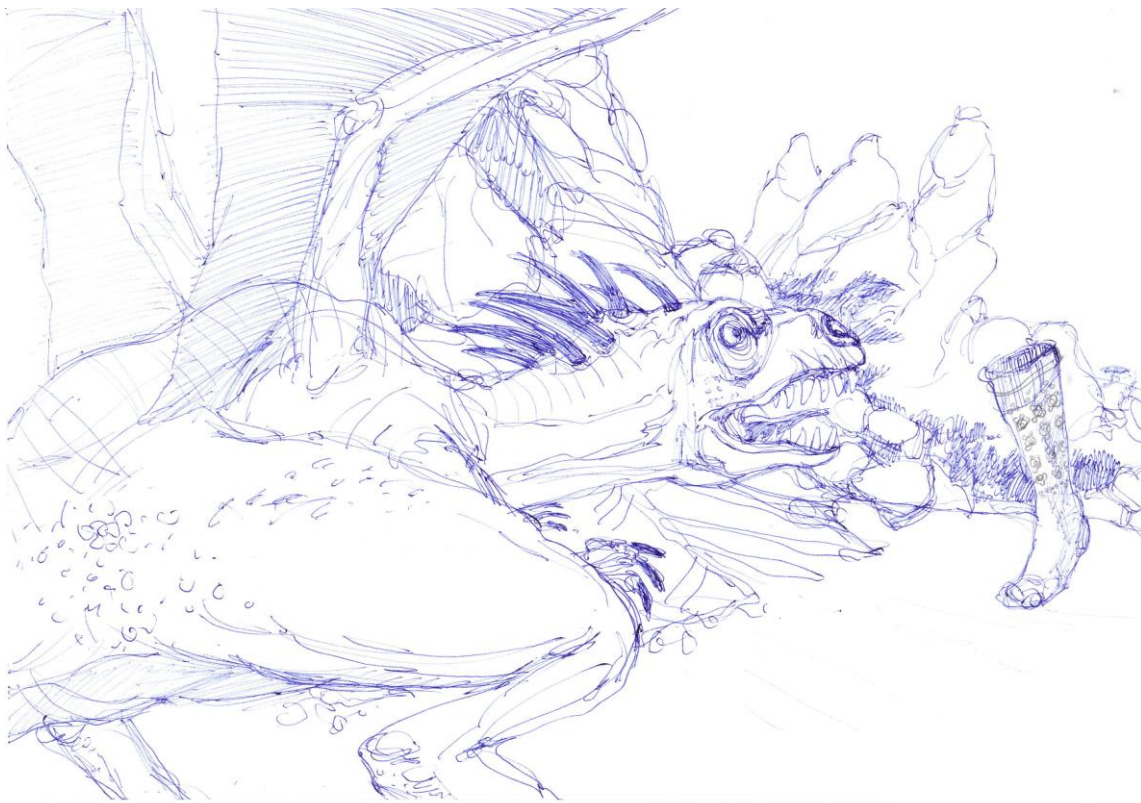
Příloha č. 2

Třetí vydání Džbánek pohádek

Příloha č. 3

Přípravné kresby

Příloha č. 4

Skica propiskou – Pohádka o červené punčošce

Příloha č. 5

Skica ze seriálu Slovácko sa nesúdí

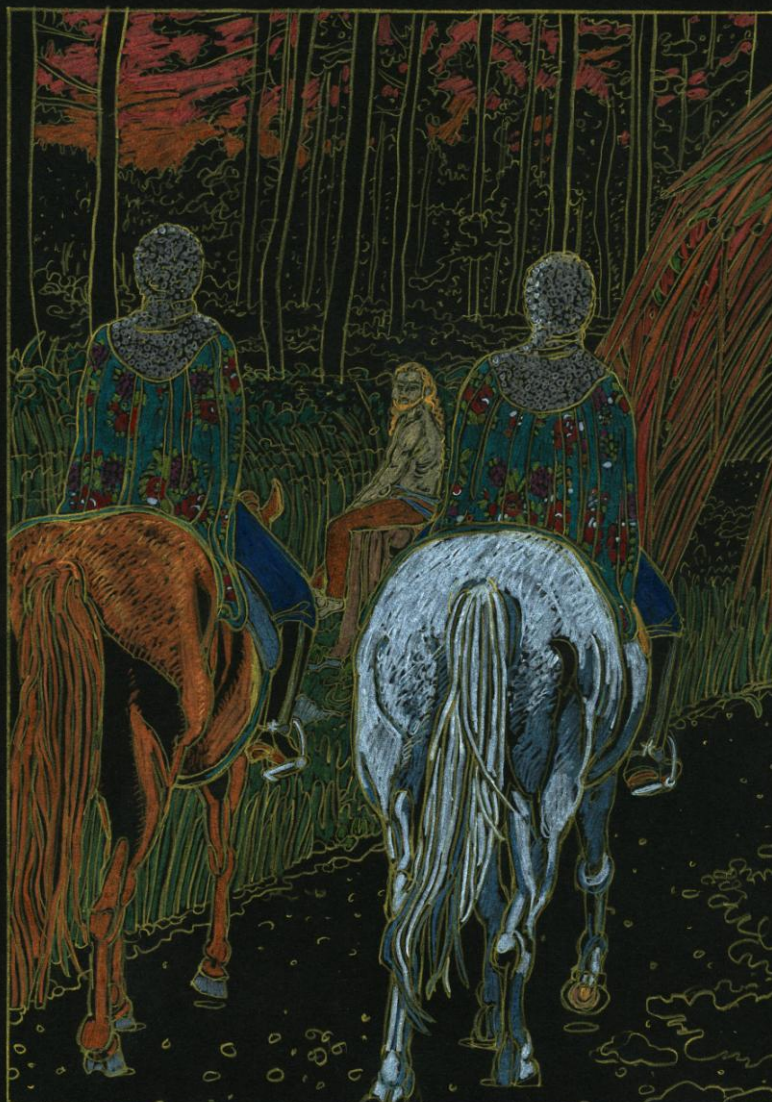
Příloha č. 6

Navržení ilustrace fixem – Pohádka na začátek

Příloha č. 7

Ilustrace k pohádce – Pohádka na začátek

Příloha č. 8

Ilustrace k pohádce – Kouzelná košile

Příloha č. 9

Ilustrace k pohádce – O spravedlivém vodníkovi

Příloha č. 10

Ilustrace k pohádce – Třešňový stařeček

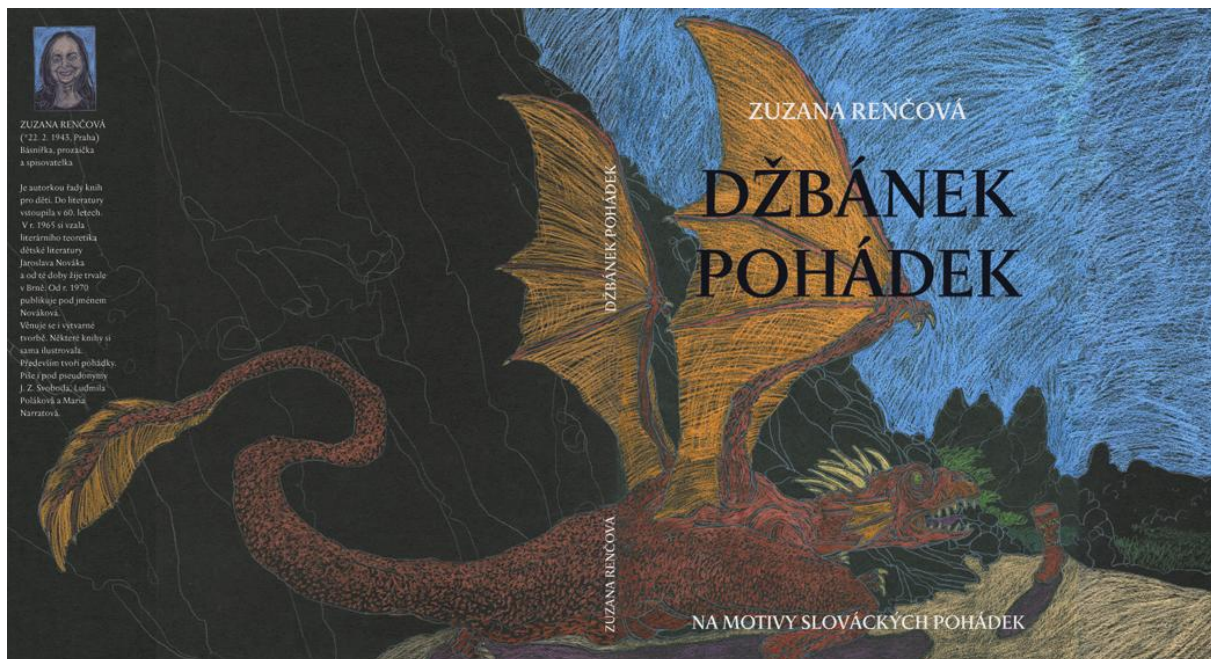
Příloha č. 11

Předsádka

Příloha č. 12

První návrh předsádky

Příloha č. 13

Přebal